

ת"פ 30432/12/16 - מדינת ישראל נגד יהודה פקדו,

בית משפט השלום בחדרה

ת"פ 30432-12-16 מדינת ישראל נ' פקדו
תיק חיצוני: 162823/2016

בפני מאשימה נגד נאשם
כבוד השופטת רקפת סגל מוהר
מדינת ישראל
יהודה פקדו, באמצעות עוה"ד אלעד עובדיה

החלטה

לפני בקשה לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק, בשל הגשתו בהעדר "אישורשפיטה".

רקע

1. ביום 14.12.16 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו שתי עבירות של איזמים ועבירות של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו ותקיפה סתם. על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 15.4.16 סמוך לשעה 04:00, במהלך מסיבה שהתקיימה ב"---" בבנימינה, איים הנאשם על מחזיק המקום מר מ (להלן: "המתלונן") כי ישבור אותו ואת המקום ואז תקף אותו בכך שדחפו ובעט ברגלו. עוד מואשם הנאשם בכך שהפריע לשוטרים שהגיעו אל המקום בכך שסירב להישמע להוראותיהם, התחבא מפניהם ובהמשך התנגד למעצרו בכוח, השתולל והכה את אחד השוטרים באגרוף בחזהו. כשהגיע אל תחנת המשטרה, איים הנאשם על השוטר בכוונה להפחידו ולהקניטו.

2. עם כפירת הנאשם בעובדות כתב האישום, טען בא כוחו כי הלה הותקף על ידי השוטרים וכי העדר "אישור השפיטה" הנדרש לצורך העמדתו לדין של אדם מקום בו קיימות תלונות הדדיות שלו ושל השוטר/ים בדבר שימוש בכוח, מהווה פגם היורד לשורשו של עניין ויש להורות על ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.

בהמשך הוגשו טענותיו המפורטות של ב"כ הנאשם בכתב.

3. ב"כ המאשימה ציין כי זו תתנגד לבקשה והסביר כי חומר החקירה לא הועבר לבדיקת

המחלקה לחקירות שוטרים מאחר שבמהלך חקירתו שמר הנאשם על זכות השתיקה וכלל

לא טען כי הותקף בידי מי מהשוטרים שהיו מעורבים בארוע.

טענות הנאשם

4. בבקשתו בכתב, הוסיף ב"כ הנאשם וטען כי המאשימה כשלה באי העברת חומר החקירה

בתיק לבחינת מח"ש, על אף שזה העלה חשש מפורש לתקיפת הנאשם על ידי השוטרים.

כך לטענתו:

- מיד לאחר הארוע מושא כתב האישום ועוד בטרם נחקר במשטרה, נלקח הנאשם לבדיקה רפואית בבית החולים "הלל יפה", זאת לאחר שמסר בתחנת המשטרה כי נפגע כתוצאה מתקיפת השוטרים.
- בהגיעו אל בית החולים חזר הנאשם וטען כי נחבל בראשו כתוצאה מתקיפת שוטרים ובבדיקתו הרפואית אובחנה המטומה קטנה עם שפשוף בקרקפת מצד שמאל (**ר' טופס סיכום הביקור במיון בו נכתב: "לדבריו הותקף על ידי שוטרים ונחבל בראשו..."**).
- דו"ח הפעולה של השוטרים רן פרץ ומתן סולימיני (**שלא צורף לבקשה**) מלמד הן על השימוש בכוח מצדם כלפי הנאשם והן על כך שהלה נחבל בראשו.
- במהלך חקירתו בקש הנאשם לדבר על התקיפה שספג, כשלטענתו מדובר היה בשימוש בלתי מוצדק בכח, אלא שחוקריו סרבו להתייחס לדבריו ולכן, מאותו שלב מכאן והלאה הוא החליט לשמור על "זכות השתיקה".
- במהלך הדיון בתיק מעצר הימים (מ"י 16-04-29063) ציין ב"כ הנאשם כי הלה טוען שהשוטרים תקפו אותו ונציג המשטרה השיב כי "הדברים ייבדקו ויועברו למח"ש" (**ר' פרוטוקול הדיון, עמ' 2 ש' 10-13**).

5. לשיטת ב"כ הנאשם מדובר בהתנהלות העומדת בניגוד להנחיית פרקליט המדינה מס' 2.18

בדבר "מדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם חשוד בביצוע עבירה כלפי שוטר מתלונן על

שימוש בכח מצד השוטר", שכן סעיף 4.3. להנחיה זו מחייב את התובע לבדוק האם חומר

החקירה הועבר למח"ש, לדאוג להעברתו אם הדבר לא נעשה קודם לכן ולהשהות את

הטיפול בתיק עד לאחר החלטת מח"ש. נוהל "אישור השפיטה" איננו טכני, אלא מדובר בהנחיה שמטרתה שמירה על הליך הוגן שבמסגרתו יוגש כתב אישום רק לאחר בחינת טענות האזרח כלפי השוטר.

עמוד 2

6. ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי הימנעות המאשימה מלהעביר את חומר החקירה למח"ש במקרה זה היתה מכוונת והיא נועדה למנוע אפשרות של בחינת טענות הנאשם באופן אמיתי בזמן אמת.

7. לחלופין טען ב"כ הנאשם כי העובדה שהחומר לא הועבר לבחינת מח"ש מלמדת על כך שהבדיקה שנערכה על ידי התובע בטרם הוגש כתב האישום היתה רשלנית.

עמדת המאשימה

8. המאשימה, הטוענת כי מדובר בבקשה שמטרתה להסיט את הדיון מן העיקר שהוא תקיפת הנאשם את המתלונן, מאשרת כי בהגיעו אל בית החולים הוא אכן טען כי הותקף על ידי השוטרים. עם זאת, עומדת המאשימה על כך שבחקירתו לאחר מכן בחר הנאשם לשמור על "זכות השתיקה", גם כשהתבקש למסור את גרסתו בעניין זה ממש.

9. המאשימה מוסיפה וטוענת כי בפגישה שנערכה בינה לבין ב"כ הנאשם הוצע לו כי העבירות המתייחסות להתנהגות הנאשם כלפי השוטרים תוסרנה מכתב האישום, אלא שהוא ככל הנראה החליט שלא לקבל את ההצעה.

10. בהתייחסותה אל הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם טוענת המאשימה כי עניינה של זו במקרים בהם בוטלו כתבי האישום מטעמים של הגנה מן הצדק כשמדובר היה בעבירות שבוצעו כלפי שוטרים בלבד.

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

11. סעיף 4.3. בהנחיה מס' 2.18 של פרקליט המדינה קובע כי:

"...על דרך הכלל, מקום בו שוקל תובע להגיש כתב אישום

**נגד אזרח בגין תקיפת שוטר או בגין עבירות סמוכות, ובמהלך
בחינה זו מתברר כי האזרח החשוד בתקיפת השוטר העלה טענה
לפיה באותו אירוע ממש בוצע כלפיו שימוש בכוח ע"י שוטר, יוודא
התובע כי תלונת האזרח (כגון הודעתו במשטרה בה טען כי הותקף
על ידי השוטר) בתוספת חומר הראיות בכללותו הועברו לעיון מח"ש.
התובע ישהה את קבלת ההחלטה בתלונה המקבילה נגד האזרח עד
אשר תתקבל החלטה במח"ש ביחס לטענות שהועלו נגד השוטר."**

12. מטרת ההנחיה שפורסמה לראשונה בשנת 2008, היתה למנוע מצב בו "יוגשו שני כתבי אישום סותרים, ודרכם תדבר התביעה בשני קולות, העלולים להוביל אף להחלטות שיפוטיות סותרות" - ר' בש"פ 834/11 **יוסף קבודי נ' מ"י** (פורסם בנבו (8.2.11) בו נקבע כי "רציונל נוסף שניתן לייחס לאותה הנחיה, הינו ברור מקיף והוגן של נסיבות המקרה, טרם שתתקבל ההחלטה להעמיד את האזרח לדין". בעדכון מיום 24.11.11 הוספה להנחיה המטרה של מניעת שימוש לרעה בהליכי חקירה נגד שוטרים, העלול להביא "לאפקט צינון".

13. כפי שכבר נקבע בעבר לא אחת, מטרת החקירה המשטרתית היא ברור האמת ואיסוף ראיות, מרשיעות ומזכות כאחד:

"מטרת החקירה המשטרתית אינה מציאת ראיות להרשעתו של חשוד, אלא מציאת ראיות לחשיפת האמת, בין אם אמת זו עשויה להוביל לזיכוי... ובין אם היא עשויה להוביל להרשעתו..." (ע"פ 721/80 תורג'מן נ' מדינת ישראל).

14. בע"פ (חי') 10726-01-11 **מ"י נ' יעקב קנדרו** נדונה השאלה האם החלטה שלא לחקור את תלונת האזרח, מהווה התנהגות המקימה הגנה מן הצדק, ובהשיבו על שאלה זו קבע בית המשפט כי:

"...חובת מח"ש לחקור תלונות כנגד שוטרים. ככל שלא נחקרת תלונה,

ולא ננקטות הפעולות לחקירת התלונה הרי שיכול והיה בכך עילות

לטענות כאלו ואחרות במסגרת הליך פלילי."

עם זאת, כך נקבע באותו עניין:

"... יצירת זיקה מיידית בין מחדל בחקירת שוטרים ובין קיום של

הליך פלילי מעוררת בעיות אשר ראוי למנוע. הליך פלילי צריך

להתברר כאשר על בית משפט, במקרה זה, לזמן את השוטרים

ולשמוע את מכלול הטענות ויכול היה בית משפט לקבוע לאחר

שמיעת העדויות כי למעשה המשיב הוא זה שהותקף ולא להיפך.

ביטול כתב אישום עקב אי ביצוע פעולת חקירה במח"ש אינו

הסעד הנכון ויכול גם לגרום לתמריץ שלילי להגשת תלונות סרק

נגד שוטרים באופן שבו תוצף מח"ש בתלונות וכתוצאה מאי חקירה

ראויה יטענו טענות שעניינן להגנה מן הצדק..."

דהיינו, אי קיומה של חקירת מח"ש אינו מביא לאינו של ההליך הפלילי באופן אוטומטי,

ואולם תיתכננה נסיבות בהן אי קיומה של חקירה ללא כל הצדק והסבר, יהווה עילה לבחון

אם המשך ניהול ההליך נגד הנאשם בנסיבות אלו, עלול להביא לפגיעה חריפה בתחושת

ההגינות והצדק כאמור בסעיף 149 (10) לחסד"פ. על בית המשפט לבחון מדוע לא נחקרה

התלונה. האם הסיבה היא התנהגותה של הרשות שאין להשלים עמה וכן האם לנאשם היה

חלק במחדל זה וכיו"ב.

16. ככלל, טענה לביטול כתב האישום מכח דוקטרינת ההגנה מן הצדק תתקבל, אך במקרים חריגים בהם

התנהלות הרשות היא כה נפסדת, עד כי לא ניתן לנהל את ההליך הפלילי בצורה הוגנת.

יש לזכור כי תכליתה של טענת ההגנה מן הצדק אינה לענוש את התביעה על מחדליה: 7

"...עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות כפי שזו נתפסת בעיניו של בית-המשפט. מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים. ואולם לרוב (אם כי לא תמיד) תיוחס הפגיעה בצדקתו ובהגינותו של ההליך הפלילי להתנהגות נפסדת של הרשויות, ובמקרים כאלה אכן מוטל על בית-המשפט לבקר את מהלכיהן. ברם לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות החוקרת או המאשימה או רשות מעורבת אחרת יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק בין מפני שבאיזון בין האינטרסים הציבוריים המתנגשים גובר העניין שבקיום המשפט, ובין (וזה כמדומה המצב השכיח) מפני שבידי בית-המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר". (ע"פ 4855/02 מ"י נ' ד"ר איתמר בורוביץ).

למעשה מדובר בסוגיה שיש לבחנה על פי המבחן המשולש שנקבע בפסיקה לצורך בחינת טענת

ההגנה מן הצדק בכלל. בהתאם לכך, יש לזהות תחילה את הפגמים שנפלו בהליך ואת

עצמתם, לאחר מכן להשיב על השאלה האם המשך קיום ההליך עלול להביא לפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות ואם נקבע שכן אזי יש לבדוק האם לא ניתן לרפא את הפגם באמצעים מתונים יותר מביטולו של כתב האישום.

מן הכלל אל הפרט

17. במקרה שלפני, היתה לה למאשימה אינדיקציה מספיקה לקיומה של טענה מצד הנאשם בדבר תקיפתו על ידי השוטרים, או לכל הפחות לכך שהוא טוען כי השימוש בכוח שננקט כלפיו חרג מן הסביר. זאת, הן לנוכח הדברים שהוא אמר בבית החולים בטרם נחקר והן לאור דברי בא כוחו בדיון שהתקיים בבקשת המשטרה להארכת מעצרו לצרכי חקירה.

במצב דברים זה וביתר שאת לנוכח הצהרת נציג המשטרה כי הטענה תיבדק ותועבר לבדיקת המחלקה לחקירות שוטרים, נדמה כי אין מנוס מן המסקנה שנפל פגם בהתנהלות המאשימה אשר הגישה את כתב האישום בטרם התקבל אישור מח"ש וזו מן הסתם לא היתה מודעת לטענות הנאשם כלל וכלל. התקלה אירעה הן אצל המשטרה אשר התחייבה להעביר את החומר ולא עשתה כן והן אצל המאשימה אשר צריכה היתה להבין כי יש טענה כזו ולא עשתה דבר.

18. ההסבר שניתן על ידי המאשימה לאופן התנהלותה הוא שהיה זה למעשה הנאשם אשר ויתר

על זכותו לבדיקת טענותיו, שכן מלבד אמירתו הכללית לרופאים בבית החולים הוא לא

פרט את תלונתו ובהמשך שמר על זכות השתיקה בחקירותיו. למיטב הבנתי הנאשם גם לא

פנה אל המחלקה לחקירות שוטרים ביוזמתו ולכן נתפס כמי שויתר על טענותיו.

במצב דברים זה דעתי היא כי עצמת הפגם איננה מן הגבוהות ביותר.

19. מפני כל האמור לעיל ולנוכח הצהרת המאשימה בדבר נכונותה להסיר את העבירות אותן ביצע הנאשם - כך לטענתה, כלפי השוטרים, דהיינו אחת משתי עבירות האיומים והעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, אני סבורה כי מדובר במקרה שאיננו מחייב את ביטול כתב האישום כולו וכי ניתן להסתפק בו בביטול שתי העבירות הנ"ל, תוך הותרת העבירות שלפי הטענה בוצעו במתלונן, על כן.

20. בנסיבות אלה לא מצאתי מקום להורות על העברת טענות הנאשם לבדיקת מח"ש ואולם אבהיר כי אין בכך כדי למנוע ממנו לפנות אל מח"ש בעצמו, אם יחליט לעשות כן.

סוף דבר

21. כתב האישום יתוקן בדרך של הסרת סעיפים 6 ו-7 לפרק העובדות ובתיקון סעיף 8 בהתאמה וכן בתיקון פרק הוראות החיקוק בדרך של הסרת אחת משתי עבירות האיומים והעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

22. דיוני ההוכחות יתקיימו במועדים שנקבעו (30.10.17 ו- 6.11.17).

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ז תשרי תשע"ח, 17 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.